

ESI Aittoniemi Eeva(OM), Rytönen
Riikka(SM), Lahtinen Päivi(OM)

15.01.2020

JULKINEN

Viite

Asia

Oikeus- ja sisäasioiden ministerikokous 23.-24.1.2020 Zagreb

Kroatian puheenjohtajakauden epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous järjestetään Zagrebissa 23.1.-24.1.2020. Suomea edustavat oikeusministeri Henriksson ja sisäministeri Ohisalo.

Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Sekä oikeus- että sisäministerien on tarkoitus keskustella kokouksessa EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen tulevaisuudesta puheenjohtajavaltion valmisteleman keskustelupaperin pohjalta. Tarkoitus on keskustella asian jatkovalmistelusta. Keskusteluasiakirjassa esitetään myös neljää prioriteettia OSA-sektoria koskevalle tulevalle työlle: arvot ja oikeusvaltioperiaate, keskinäinen luottamus, eurooppalaisen yhteisen tilan suojeleminen ja tekoäly ja uudet teknologiat. Kokouksessa käytävä keskustelu pohjautuu erityisesti Suomen ja Romanian pj-kausilla käytyyn aihekohtaiseen näkemystenvaihtoon.

Toisena oikeusministerien keskusteluaiheena on oikeudenhoidon toimijoiden osaamisen kehittäminen. Puheenjohtajan keskusteluasiakirjassa pohditaan suuntaa ja painopisteitä oikeusalan toimijoiden tulevalle osaamisen kehittämisen strategialle sekä miten tehdä koulutuksesta entistä houkuttelevampaa.

Oikeusministerien lounaskeskustelun aiheena on Euroopan oikeudellinen verkosto (siviili- ja kauppaoikeudelliset asiat), ja sen rooli ja merkitys oikeudellisessa yhteistyössä.

Sisäministerit jatkavat kokouksessa keskustelua tietojärjestelmien yhteentoimivuutta ja eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevien asetusten toimeenpanosta. Suomi edisti omalla puheenjohtajakaudellaan asetusten tehokasta toimeenpanoa ja pitää tärkeänä, että tätä työtä jatketaan.

Lounaalla sisäministerit keskustelevat ihmissalakuljetuksen torjunnasta.

Asialista:

Torstai 23.1.2020/Oikeusasiat:

1. Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen tulevaisuus (**SIVU 3**)
2. Oikeudellisen koulutuksen kehittäminen (**SIVU 7**)

Perjantai 24.1.2020/Sisäasiat:

1. Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen tulevaisuus (**SIVU 3**)
2. Tietojärjestelmien yhteentoimivuuden täytäntöönpano (**SIVU 11**)
3. Eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan asetuksen täytäntöönpano (**SIVU 14**)

Oikeusministeriö

PERUSMUISTIO

OM2020-00007

ESI Arenmaa Katja

14.01.2020

Asia

EU/OSA; Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen tulevaisuus

Kokous

Epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23.01.2020 - 24.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallisessa oikeus- ja sisäministerikokouksessa on tarkoitus keskustella EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen tulevaisuudesta puheenjohtajavaltion valmisteleman keskustelupaperin pohjalta. Keskustelu pohjautuu muun muassa Suomen ja Romanian pj-kausilla käytyyn aihekohtaiseen keskusteluun. Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että on tärkeää, että vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen kehittäminen tasapainoisesti jatkuu. Suomi on tyytyväinen siitä, että Kroatia EU-puheenjohtajamaana jatkaa Suomen pj-kaudella käytyjä temaattisia keskusteluja strategisen agendan jalkauttamiseksi. Suomi kuulee mielenkiinnolla puheenjohtajan ehdotuksen asian valmistelussa etenemiseksi.

Suomi on samaa mieltä puheenjohtajamaan kanssa siitä, että yhteiset arvot, sisältäen perusoikeudet, oikeusvaltioperiaatteen ja demokratian periaatteet, sekä keskinäisen luottamuksen vahvistaminen tulee asettaa jatkotyön prioriteeteiksi. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että yhteisten arvojen kunnioittaminen on ennakoedellytys kaikelle muulle oikeusalan ja laajemmin EU:n yhteistyölle. Toimia oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiseksi, EU:n perusoikeuskirjan täytäntöön panemiseksi, vihapuheen sekä korruption torjumiseksi on jatkettava määrätietoisesti.

Myös pj-maan kolmanneksi prioriteetiksi esittämä eurooppalaisen yhteisen tilan suojeleminen on tärkeää kansalaisten kokonaisturvallisuuden varmistamiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että työtä EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan uudistamiseksi ja EU:n sisäisen turvallisuuden parantamiseksi jatketaan tavoitteellisesti.

Neljäs prioriteetti, tekoälyn ja uusien teknologioiden hallinta on myös tärkeä tulevaisuuden teema, minkä osalta Suomi katsoo, että tärkeää on erityisesti kiinnittää huomiota datatalouden edistämiseen kokonaisvaltaisesti ja digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Suomi pitää tärkeänä myös sitä, että lainvalvontaviranomaiset pysyvät teknologisessa kehityksessä mukana ja osallistuvat siihen etupainotteisesti.

Horisontaalisena kysymyksenä Suomi korostaa paremman sääntelyn periaatteita: jo tehtyjen päätösten tehokas täytäntöönpano ja säädettyjen instrumenttien tehokkuuden ja toimivuuden arviointi on tärkeää, minkä lisäksi on arvioitava huolellisesti, kuinka jo olemassa oleva sääntely toimii käytännössä ja millaisiin uusiin haasteisiin tulee vastata uusilla EU-tason toimilla.

Pääasiallinen sisältö

Kesäkuussa 2019 Eurooppa-neuvosto hyväksyi unionin strategisen ohjelman vuosille 2019–2024. EU:n perussopimuksen mukaan Eurooppa-neuvosto määrittelee lainsäädännön ja operatiivisen toiminnan eteenpäin viennin strategiset suuntaviivat vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella. Puheenjohtajavaltio Kroatian tarkoituksena on pohjustaa näiden suuntaviivojen laadintaa, pohjautuen etenkin Romanian ja Suomen pj-kausilla käytyyn temaattiseen keskusteluun OSA-sektorin tulevaisuudesta.

Keskusteluasiakirja on yhteinen oikeus- ja sisäasioille, ja sekä oikeus- että sisäministerit käyvät asiasta keskustelun omina päivinä. Asiakirjassa ministereille esitetään neljää prioriteettia OSA-sektoria koskevalle tulevalle työlle: arvot ja oikeusvaltioperiaate, keskinäinen luottamus, eurooppalaisen yhteisen tilan suojelu ja tekoäly ja uudet teknologiat. Ministereiden on tarkoitus keskustella siitä, miten näitä neljää teemaa tulisi lähestyä, jotta voidaan parhaiten toteuttaa strategista ohjelmaa sekä liiteasiakirjassa avattuja prioriteetteja.

Liiteasiakirja sisältää johdannon lisäksi kappaleet rikosoikeudesta, siviilioikeudesta, oikeudellisesta koulutuksesta, modernista oikeuslaitoksesta, yhteisistä arvoista, ulkoisesta ulottuvuudesta, ulkorajoista ja Schengen-alueen toimivuudesta, maahanmuuttopolitiikasta, suojelevasta Euroopasta ja turvallisesta unionista, sekä digitaalisen ajan turvallisuushista. Liitteessä on taustoitettu asiaa ja viitattu etenkin Suomen ja Romanian kausilla käytyyn keskusteluun.

Rikosoikeuden osalta painotetaan olemassa olevien instrumenttien täytäntöönpanoa ja mahdollisten sääntelyaukkojen täydentämistä. Vastavuoroista luottamusta on vahvistettava, verkostoja kehitettävä ja koordinaatiota ja synergioita edistettävä. Aineellisen rikosoikeuden osalta korostetaan olemassa olevan *acquin* työstämistä ja varovaista kehittämistä silloin kun tarpeellista. EPPOn mandaatti mainitaan.

Siviilioikeuden osalta korostetaan oikeusvarmuutta ja kansalaisten hyvinvointia ohjaavana periaatteena tuleville aloitteille. Oikeuden saatavuus on taloudellisen kasvun ehto. Kuten Suomen puheenjohtajakaudella hyväksytyissä päätelmissä todettiin, kaikkien uusien lainsäädäntöaloitteiden perustana on oltava näyttö niiden selkeästä lisäarvosta sekä siitä, että ne vastaavat kansalaisten ja yritysten käytännön tarpeisiin. Kansalaisia ja perheitä tulee suojella rajat ylittävissä tilanteissa. Lisäksi keskusteluasiakirjassa mainitaan vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien kehittäminen ja käyttö.

Oikeudellinen koulutus on tärkeä oikeuskulttuurin yhtenäisyydelle. Tältä osin on huomioitava, että ministerikokouksessa on oma keskustelukohtansa oikeusalan koulutuksen kehittämisestä (*Further strengthening of judicial training*).

Oikeuslaitoksen kehittäminen ja nykyaikaistaminen ovat asiakirjan mukaan erityisen huomion kohteena. Tehokkuus ja oikeuden saatavuus paranevat uudenaikaistamisen myötä. Tältä osin mainitaan tietotekniset työkalut ja järjestelmät, yhteydet ja yhteentoimivuus jäsenvaltioiden välillä ja tekoäly.

Yhteisten arvojen, sisältäen perusoikeudet, oikeusvaltioperiaate ja demokraattiset arvot, osalta korostetaan jatkuvuutta ja myös mainitaan näiden merkitys siinä, mikä on EU:n maine maailmalla. EU:lla on tehtävä näiden säilyttämisessä ja edistämässä ja uhkiin tulee vastata yhtenäisesti. Erikseen mainitaan vihapuheeseen ja laajamittaiseen disinformaatioon tarttuminen ja haavoittuvien ryhmien suojeleminen. Yhteiset arvot ja oikeusvaltioperiaate olivat Suomen puheenjohtajakauden prioriteetti.

Oikeuden ulkoinen ulottuvuus: Kansainvälisellä yhteistyöllä kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa voidaan edistää yhtenäisempää kansainvälistä oikeudellista kehikkoa, millä on taloutta, rikosten torjuntaa ja ihmisoikeuksia edistävää vaikutusta. EU voi viedä arvoja, kuten oikeuslaitoksen itsenäisyys, myös kansainvälisesti.

Ulkorajojen ja Schengenin osalta todetaan, että vahva ja luotettava ulkorajavalvonta, tehokkaat palautukset ja muiden kokonaisvaltaisen muuttoliikepolitiikan välineiden täysimääräinen toimeenpano ovat edellytyksiä Schengen-alueen asianmukaiselle toiminnalle ja EU:n kokonaisturvallisuudelle. Jäsenmaiden on panostettava eurooppalaisen raja- ja merivartioston toimeenpanoon, jotta 10.000 pysyvä joukko saadaan luotua mahdollisimman pian. Frontexin ja kolmansien maiden väliset sopimukset on täytännönpantava tehokkaasti. Lisäksi on jatkettava työtä tietojärjestelmien yhteentoimivuuden toimeenpanemiseksi ja parannettava yhteistyötä kolmansien maiden kanssa.

Ennakoiva muuttoliikkeenhallinta vaatii kokonaisvaltaisia toimia ja vastuuseen ja solidaarisuuteen perustuvaa eurooppalaista lähestymistapaa. Kaikki muuttoliikereitit on huomioitava. Toimivan, inhimillisen ja kestävä turvapaikkajärjestelmän luomisen pitää perustua jäsenvaltioiden yhteisille velvoitteille ja oikeudenmukaiselle taakanjaolle. On tärkeää luoda tehokas palautusjärjestelmä niille, joilla ei ole oikeutta jäädä unionin alueelle. Turvallisten kolmansien maiden ja turvallisten alkuperämaiden listat pitäisi hyväksyä nopeasti. Myös laillisten maahantuloväylien lisääminen on entistä tärkeämpää. Yhteistyö kumppanimaiden kanssa on keskeisessä roolissa.

Suojeleva Eurooppa – turvallinen unioni - kappaleessa pääasiallisina haasteina mainitaan rajat ylittävät terrorismi, järjestäytynyt rikollisuus ja verkkorikollisuus sekä lasten seksuaalinen hyväksikäyttö, vihapuhe, väkivaltaiseen extremismiin johtava radikalisaatio sekä suvaitsemattomuus. Terroristisen verkkosisällön ja lasten hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin leviämisen ehkäisyssä, julkisen tilan suojelussa ja hybridiuhkiin tarttumisessa ei tule säästellä pyrkimyksiä. Osiossa mainitaan näiden turvallisuusuhkiin vastaamisen lisäksi myös EU:n sietokyvyn kasvattaminen niin ihmisen aiheuttamille kuin luonnon katastrofeille.

Viimeinen kappale käsittelee kapasiteettia vastata digitaalisen ajan turvallisuusuhkiin. Viranomaisilla tulee olla valmius vastata monimutkaisiin turvallisuushaasteisiin asianmukaisesti ja ajallisesti. On oltava olemassa oikeudellinen kehikko onnistuneelle vastavuoroiselle yhteistyölle ja yhteistyölle EU:n virastojen kanssa. Monivuotisesta rahoituskehiksestä tulee osoittaa varoja muun muassa turvallisuuteen vaikuttavien toimijoiden teknologisen kyvykkyyden päivittämiseen. Tutkimus ja innovaatiot ja näiden käytännön käyttöönotto ja eri rahoitusohjelmien koordinaatio on varmistettava. Asiakirjan mukaan on suositeltavaa tältä osin keskittää investointeja niin että alan innovaatiot olisivat kaikkien jäsenvaltioiden saatavilla. Tältä osin EU-virastojen rooli on tärkeä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

SEUT 68 artiklan mukaan Eurooppa-neuvosto määrittelee lainsäädännön ja operatiivisen toiminnan eteenpäin viennin strategiset suuntaviivat vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella.

Käsittely Euroopan parlamentissa**Kansallinen valmistelu**

EU-ministerivaliokunta 17.1.2020 (epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23.–24.1.2020).

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.1.2020 (epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23.–24.1.2020).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**Taloudelliset vaikutukset****Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät****Asiakirjat**

Puheenjohtajamaan keskusteluasiakirja “*Looking ahead to the area of freedom, security and justice*”

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OM/ Katja Arenmaa, 02951 50504
OM/ Johanna Isoaho, 02951 50036
SM/Riikka Rytönen, 0295 488 259

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Oikeusministeriö

PERUSMUISTIO

OM2020-00011

YOO

Hallavainio Anne(OM)

13.01.2020

Asia

EU/OSA; Oikeudellisen koulutuksen kehittäminen

Kokous

Epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23.01.2020 - 24.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallisessa oikeus- ja sisäministerikokouksessa on tarkoitus keskustella oikeudenhoidon toimijoiden osaamisen kehittämisestä puheenjohtajavaltion valmisteleman keskustelupaperin pohjalta. Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä, että oikeudenhoidon toimijoiden ammattitaito ja osaamistaso on korkea. On olennaista, että jokainen oikeudenhoidon ammattilainen ymmärtää ja tunnistaa osaamisen jatkuvan kehittämisen merkityksen. Oikeusvaltion turvaamiseksi osaamista on kehitettävä niin, että nykypäivän vaatimuksiin ja tulevaisuuden haasteisiin voidaan vastata parhaalla mahdollisella tavalla. Samalla on kuitenkin kunnioitettava oikeusvaltioperiaatteeseen kuuluvaa tuomioistuinten riippumattomuutta.

Suomi katsoo, että oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen edistäminen EU:ssa edellyttää sitä koskevan tietoisuuden lisäämistä jäsenvaltioissa ja yhteisen oikeusvaltiokulttuurin luomista. Tietoisuuden lisääminen tapahtuu mm. oikeudellisen koulutuksen kautta.

Suomen näkemyksiä puheenjohtajan laatimiin keskustelukysymyksiin on käsitelty tarkemmin kohdassa pääasiallinen sisältö.

Pääasiallinen sisältö

Oikeudellinen koulutus nousi EU:n agendalle parikymmentä vuotta sitten kun EU-oikeuden tehokas täytäntöönpano linkitettiin tuomareiden koulutukseen. Lissabonin sopimus virallisti oikeudellisen koulutuksen aseman yhtenä EU:n työkaluna lainsäädännön soveltamisen tehostamiseksi. Tukholman ohjelmassa vuonna 2009 todettiin nimenomaisesti, että vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen käytännön toimijoiden koulutuksella on merkittävä rooli aidon eurooppalaisen oikeudellisen ja toimeenpanokulttuurin luomisessa.

Vuonna 2011 komission tiedonanto ”*Parannetaan luottamista oikeuden saatavuuteen EU:ssa – eurooppalaisen oikeusalan koulutuksen uusi ulottuvuus*” lanseerasi

eurooppalaisen oikeusalan koulutuksen strategian. Strategiassa asetettiin tavoite, jonka mukaan vuoteen 2020 mennessä puolet oikeusalan ammattilaisista Euroopan unionissa osallistuu eurooppalaisiin oikeusalan koulutustoimiin. Strategian mukaan koulutusta tulisi olla tarjolla kaikille eri oikeudenhoidon toimijaryhmille, erityisesti tuomareille ja syyttäjille. Koulutuksen prioriteettialueiksi asetettiin tuomarivaihto, kielikoulutus ja sähköiset oppimisvälineet. Samana vuonna hyväksytyissä neuvoston päätelmissä tuettiin voimakkaasti panostamista tuomareiden, syyttäjien ja muiden oikeudenhoidon toimijoiden EU-oikeuden soveltamista koskevaan koulutukseen. Päätelmissä korostettiin eurooppalaisten verkostojen, Euroopan koulutusverkoston (*European Judicial Training Network*, EJTN) ja kansallisten koulutusinstituutioiden roolia sekä alueellisen yhteistyön tärkeyttä samoin kuin parhaiden käytänteiden ja uusi metodien vaihtoa.

Vuonna 2019 laaditun, eurooppalaisen oikeusalan koulutusstrategian toteutumisesta koskevan arvioreportin mukaan strategiassa asetettu tavoite oli saavutettu. Arvioreportin mukaan yli miljoona oikeudenhoidon toimijaa on osallistunut EU-oikeutta koskeviin koulutuksiin vuodesta 2011 alkaen. Arvion mukaan koulutusstrategian ansiosta myös koulutukseen saatavilla oleva EU-rahoitus oli kaksinkertaistunut sekä koulutusverkostojen ja koulutuksen tarjoajien kapasiteetti merkittävästi parantunut. Strategiaa koskevassa arviossa nousi esiin myös kehittämiskohteita. Oikeudellisen koulutuksen saavutettavuutta joidenkin oikeusalan toimijoiden keskuudessa olisi parannettava. Lisäksi esiin nousi tiettyjen teemojen koulutuksen lisäämisen tarve, esimerkiksi oikeusvaltiokysymykset, perusoikeudet, tuomarina toimiminen ja oikeudellinen terminologia.

Puheenjohtajan keskusteluasiakirjassa pohditaan suuntaa ja painopisteitä oikeusalan toimijoiden tulevalle osaamisen kehittämiseksi. Pohja-asiakirjan mukaan eräisiin kohderyhmiin, kuten tuomioistuinten kansliahenkilökuntaan, tulisi kiinnittää aiempaa enemmän huomiota. Aiempaa enemmän huomiota tulisi osaamisen kehittämisessä kiinnittää myös erilaisiin ei-juridisiin taitoihin, sektorirajat ylittäviin koulutustarpeisiin sekä uusiin osaamisen kehittämisen keinoihin, kuten verkko-oppimiseen.

Pohja-asiakirjassa esitetään keskustelukysymyksinä seuraavat:

- 1.) Mitä ei-juridisia taitoja ja asioita olisi erityisen tärkeää sisällyttää oikeudenhoidon toimijoiden koulutukseen kansallisella ja EU/kansainvälisellä tasolla? Missä määrin näitä ei-juridisia taitoja ja asioita tulisi sisältyä koulutusohjelmiin?

Suomen näkemyksen mukaan lähtökohtaisesti kaikissa tuomioistuinlaitoksen koulutuksissa olisi tärkeää huomioida myös ns. ei-juridiset valmiudet, vaikka henkilöstön koulutuksen pääasiallinen sisältö onkin juridista. Kansallisella tasolla tyypillisiä ei-juridisia teemoja ovat olleet johtamisosaamisen kehittäminen, oikeudenkäynnin julkisuuteen ja viestintään liittyvät kysymykset, oikeuspsykologiset teemat, oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin kokemus, haasteellisten asiakkaiden kohtaaminen, kielitaito sekä lainkäytön digitalisoitumiseen liittyvät valmiudet. Suomi katsoo, että edellä mainittujen teemojen koulutusta on syytä jatkaa tulevaisuudessakin sekä kansallisessa että EU-tason koulutuksessa esimerkiksi Euroopan EJTN:n kautta. Suomessa Tuomioistuinvirasto ja Tuomarinkoulutuslautakunta ovat aloittaneet tuomioistuimien osaamisen kehittämistä koskevan strategian mukaiset valtakunnalliset koulutustarvekartoitukset koko tuomioistuinlaitosta koskien vuonna 2019.

Suomessa myös syyttäjälaitos järjestää laaja-alaista ja monipuolista koulutusta syyttäjille ja assistenteille, joka on niin ikään pääasiassa juridista. Koulutuksen suunnittelutyötä tehdään yhdessä syyttäjien, sihteereiden, erikoissyyttäjien, oikeusministeriön, yliopistojen, poliisiammattikorkeakoulun ja muiden sidosryhmien kanssa. Syyttäjillä on myös mahdollisuus osallistua muiden sidosryhmien, kuten oikeusministeriön ja poliisiammattikorkeakoulun järjestämään koulutukseen sekä kansainväliseen EJTN:n järjestämään koulutukseen.

- 2.) Mitä ovat sektorirajat ylittävän lähestymistavan edut oikeudellisen osaamisen kehittämisessä? Mihin asioihin tällainen tarkastelu voisi erityisesti sopia?

Suomi katsoo, että sektorirajat ylittäviä kansallisia koulutuksia järjestettäessä olennaista on tarkastella asiaa koulutettavan teeman ja siihen liittyvien sidosryhmien työprosessien näkökulmasta. Sektorirajat ylittäviä koulutuksia on hyödyllistä ja kokonaistaloudellista järjestää erityisesti silloin, kun koulutusten teemoissa tulisi lisätä yhteistä ymmärrystä, tukea teeman ympärillä käytävää keskustelua, linjata yhteisiä menettelytapoja tai kehittää joidenkin asiaryhmien käsittelyyn liittyviä työprosesseja. Sektorirajat ylittävää osaamista voidaan lisätä joko kouluttajien osaamistaustan (esim. rikosprosessia koskevan teeman kouluttajana poliisi, syyttäjä, tuomari, asianajaja ja tarvittaessa täytäntöönpanon edustaja) tai moniammatillisten osallistujien kautta.

- 3.) Mikä on näkemyksenne verkko-oppimisen tehokkuudesta? Milloin verkossa tapahtuvat koulutukset ovat henkilökohtaista läsnäoloa edellyttäviä työpajoja ja seminaareja parempi vaihtoehto?

Suomi katsoo, että verkko-opiskelu tai striimaus soveltuu parhaiten erittäin laajalle foorumille suunnattuihin teemoihin, joita tulisi kyetä ottamaan haltuun ajasta ja paikasta riippumatta. Parhaiten verkko-opiskeluun soveltuvat informatiiviset teemat kuten lainsäädäntömuutokset tai muut juridiset teemat, joiden yhteydessä tulee perehtyä laajamittaiseen aineistoon ja osallistua esim. yhteiseen keskusteluun / tehtävän tekemiseen. Verkko-oppimisalustan suurin hyöty on monivuotisissa koulutusohjelmissa, jolloin koko koulutusohjelman aineisto, käydyt keskustelut, tehtävät jne. säilyvät yhdessä paikassa, johon on helppo palata ajasta ja paikasta riippumatta. Kun koulutuksen fokuksena on erityisten taitojen ja valmiuksien harjoittelu tai esim. yhteisen prosessin kehittäminen, koulutuksen pedagogisena ratkaisuna tulisi olla ns. lähikoulutus, jossa osallistujat ovat läsnä samassa tilassa. Kunkin koulutusteeman osalta on olennaista, että osaamistavoiteperusteisesti arvioidaan parhaan mahdollisen osallistumistapa, esimerkiksi verkko-, etä- tai lähiosallistuminen.

- 4.) Miten oikeudenhoidon ammattilaisten ja kansallisten viranomaisten asenteita koulutusta kohtaan voitaisiin parantaa?

Osaamisen merkityksestä pyritään keskustelemaan eri foorumeissa. Suomessa kansallisella tasolla osaamisen kehittämiseen on kiinnitetty viime vuosina huomiota perustamalla mm. Tuomarinkoulutuslautakunta tukemaan oikeusministeriön ja (1.1.2020) alkaen Tuomioistuinviraston koulutustoimintaa. Yleisen suhtautumisen koulutusta kohtaan on Suomessa myönteinen. Tuomioistuinlaitoksessa valtakunnallisen koulutustarjonnan osalta pyritään tekemään läheistä yhteistyötä tuomioistuimien johdon kanssa. Tämä tukee osaltaan tuomioistuimien johdon valmiuksia osaamisen johtamisen teemoissa. Tulevaisuuden tavoitteena on, että koko tuomioistuinlaitoksen henkilöstö arvioisi omaa osaamistaan ja koulutustarpeitaan

sekä osallistuisi omaa osaamistaan kehittävään koulutustarjontaan ja kehittämishankkeisiin.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 17.1.2020 (epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23. – 24.1.2020).

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.1.2020 (epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23. – 24.1.2020).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Suomessa tuomareiden ja tuomioistuinten muun henkilökunnan koulutuksesta vastaa 1.1.2020 alkaen Tuomioistuinvirasto yhdessä tuomarinkoulutuslautakunnan kanssa.

Syyttäjien koulutuksesta vastaa valtakunnansyyttäjän toimisto.

Euroopan komissio antoi 17.7.2019 tiedonannon oikeusvaltioperiaatteen lujittamisesta unionissa (COM(2019) 343 final). Tiedonannon mukaan eurooppalaisilla verkostoilla, mol. European Judicial Training network, on merkittävä rooli ideoiden ja parhaiden käytäntöjen edistämisessä ja vaihtamisessa. Oikeuslaitosten keskuudessa olisi tuettava oikeusvaltiota edistäviä verkostoja. Tiedonannossa komissio kehottaa jäsenvaltioita lujittamaan oikeusvaltioperiaatteen edistämistä kansallisella, alueellisella ja paikallistasolla, myös koulutuksen ja kansalaisyhteiskunnan avulla.

Asiakirjat

Puheenjohtajamaan keskusteluasiakirja: ”*Further strengthening of judicial training.*”

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OM/Anne Hallavainio p. 02951 50458

OM/Miia Ljungqvist p. 02951 50112

Tuomioistuinvirasto/ Kati Kivistö p. 02951 50292

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Sisäministeriö

PERUSMUISTIO

SM2020-00010

PO

Al-Khafaji Sima(SM)

14.01.2020

Asia

OSA; Epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23.1-24.1.2020; Tietojärjestelmien yhteentoimivuuden (interoperability) täytäntöönpano

Kokous

Epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23.01.2020 - 24.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tavoitteena on keskustella yhteentoimivuuden täytäntöönpanosta puheenjohtajan asiakirjan pohjalta.

Aiheesta keskusteltiin viimeksi Suomen puheenjohtajuuskaudella pidetyssä oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa 2.-3.12.2019.

Suomen kanta

Suomen mukaan tietojärjestelmien yhteentoimivuuskokonaisuuden onnistunut täytäntöönpano vaatii tarkkojen aikataulujen noudattamista kaikkien jäsenvaltioiden toimesta. On keskeistä, että toimenpiteet tehdään synkronoidusti, eikä yksikään jäsenvaltio jäisi tässä tarpeellisessa kehityksessä jälkeen. Jokaisessa jäsenvaltiossa tarvitaan poliittista ohjausta ja sitoutuneisuutta täytäntöönpanon varmistamiseksi. Tätä varten tulee varmistaa muun muassa riittävä kansallinen koordinointi, jonka kautta taataan erityisesti riittävät henkilöstö- ja taloudelliset resurssit yhteentoimivuuden täytäntöönpanolle.

Päästäkseen täytäntöönpanon tavoitteeseen, jäsenvaltioiden on irrottauduttava siiloista, tavoiteltava yhteen toimivia ratkaisuja ja tehtävä tiivistä yhteistyötä EU-virastojen, erityisesti eu-Lisan kanssa, rakentaessaan teknistä infrastruktuuria ja toimintamalleja. Viranomaisten operatiivisten tarpeiden tukeminen tulisi Suomen mielestä olla täytäntöönpanon lähtökohta.

Suomen mukaan aikataulutus, suunnittelu ja yhteinen sitoutuneisuus ovat avaintekijöitä menestyksekkääseen täytäntöönpanoon. Näin ollen jäsenvaltioiden olisi hyvä toteuttaa suunnittelu ja aikataulutus tiiviissä yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joita uudistus tulee koskemaan. Suomi tukee sen puheenjohtajakauden lopulla perustetun horisontaalisen OSA-alueen tiedonvaihtoa ja – hallintaa käsittelevän työryhmän aktiivista käyttöä huolehtimaan toimeenpanon asianmukaisesta valmistelusta ja tehokkaasta etenemisestä.

Pääasiallinen sisältö

Lainvalvonta- sekä maahanmuuttoviranomaisten käyttämät EU:n tason tietojärjestelmät eivät ole tällä hetkellä yhteentoimivia eli sellaisia, että niiden avulla olisi mahdollista vaihtaa ja jakaa tietoja niin, että viranomaiset saisivat tarvitsemansa tiedot oikea-aikaisesti. Tieto on pirstoutunut ja siten muodostuu katvealueita, joita nyt tietojärjestelmien yhteentoimivuudella pyritään korjaamaan.

Toukokuussa 2019 hyväksyttiin EU-asetukset yhteentoimivuudesta. Tavoitteena on parantaa Schengenin ulkorajojen hallintaa sekä unionin sisäistä turvallisuutta.

Yhteentoimivuutta varten kehitetään seuraavia uusia komponentteja:

1. Eurooppalainen hakuportaali (ESP)
2. Yhteinen biometrinen tunnistuspalvelu (BMS)
3. Yhteinen tunnistustietorekisteri (CIR)
4. Monihenkilöllisyyksien tunnistaja (MID).

EU-asetuksia yhteentoimivuudesta aletaan soveltaa täysimääräisesti vasta sitten kun edellä mainitut komponentit on saatu rakennettua. Asetuksien tehokas toimeenpano edellyttää niin yhteentoimivuus komponenttien, kun yksittäisten olemassa olevien järjestelmien sekä kehitteillä olevien käyttöön ottoa mahdollisimman pian. Komission järjestämissä kahdessa korkean tason yhteentoimivuus foorumissa asetettiin vuoden 2019 loppuun menneessä kolme tavoitetta:

- 1) moniviranomais hallintorakenne/koordinaatioryhmän käyttöön ottoa 2) kansallinen toimeenpanosuunnitelma 3) kustannusarvio henkilö- ja talousresurssitapeista.

Rahoitukseen toivotaan joustavuutta, sillä kyseessä on horisontaalinen uudistus, jonka hyödyt ovat ulottuvat monelle sektorille ja siten rahoituskategoria on vaikeasti määriteltävissä, vaikka suurin osa komponenteista sijoittuvatkin turvallisuusrahaston alle. Jotta mahdollisten uusien laitteiden hankinta voidaan tehdä kustannustehokkaasti, koordinaatio jäsenvaltioiden kesken on toivottavaa.

Ministereiltä pyydetään näkemystä alla oleviin kysymyksiin

1. Millaisia haasteita on havaittu yhteentoimivuuden implementoinnissa ja miten aiotte näihin pureutua?
2. Liittyen vuoden 2019 tavoitteisiin, kohtasitteko vaikeuksia saavuttaa ne? Näettekö, että on erityisiä haasteita saavuttaa vuodelle 2020 asetetut tavoitteet?
3. Näettekö, että monikäyttöisiä ohjelmistoja ja laitteita varten tarvitaan erillisiä joustavia rahoitusprosesseja tehokkuuden ja kustannusten vähentämisen varmistamiseksi? Voitteko esittää konkreettisia esimerkkejä miksi ja missä tällaista joustavuutta tarvitaan?
4. Oletteko jo käynnistäneet sisäisiä keskusteluja ministeriöiden kesken, miten varmistetaan yhteentoimivuuden täytäntöönpano sekä tietojenvaihto toimivaltaisissa viranomaisissa ja heidän välillä?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asiassa ei tehdä päätöstä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 17.1.2020.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.1.2020.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan keskusteluasiakirja *Implementation of interoperability*.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Hannele Taavila, SM/PO, hannele.taavila@intermin.fi, +358 504 563 393

Matti Pitkaniitty SM/RO, matti.pitkaniitty@raja.fi

Jukka Jaakkola SM/HKO, jukka.jaakkola@intermin.fi

Sima al-Khafaji, SM/PO, sima.al-khafaji@intermin.fi, +358504562953

Krista Heinonen, SM/PO, krista.heinonen@intermin.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Sisäministeriö

PERUSMUISTIO

SM2020-00012

RVL

Lindbäck Sofia(SM)

13.01.2020

Asia

OSA; Epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23.–24.1.2020; Eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan asetuksen toimeenpano

Kokous

Epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 23.01.2020 - 24.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallisessa oikeus- ja sisäministerikokouksessa on tarkoitus keskustella eurooppalaista raja- ja merivartiostoa (EuRMV) koskevan asetuksen (EU) 2019/1896 toimeenpanosta. Asetus astui voimaan 4.12.2019.

Suomi edisti omalla puheenjohtajakaudellaan eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan asetuksen tehokasta toimeenpanoa.

Suomen kanta

Suomi tukee unionin ulkorajavalvonnan ja palautuspolitiikan vahvistamista.

Suomi katsoo, että ensisijainen vastuu ulkorajavalvonnasta on edelleen jäsenvaltioilla, jotka vastaavat omien ulkorajaosuuksiensa turvallisuudesta. Frontexilla on kuitenkin keskeinen rooli unionin ulkorajavalvonnan tukemisessa ja Schengen-alueen toimivuuden varmistamisessa.

Suomi näkee, että pysyvän joukon koon pitäisi perustua unionin operatiivisiin tarpeisiin ja monivuotisen rahoituskehityksen neuvottelutulos pitäisi huomioida pysyvän joukon kehittämisessä.

Suomi pitää palautusten tehostamista tärkeänä ja näkee hyvänä palautuksiin liittyvän toiminnan laajentamisen.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan jakaman keskusteluasiakirjan mukaan epävirallisessa OSA-neuvostossa tullaan käsittelemään EuRMV-asetuksen toimeenpanoa. Ministereille annetut kolme kysymystä käsittelevät seuraavia aiheita: 1) kansalliset valmistelut koskien kategorioiden 2 ja 3 henkilöstöä, 2) palautusten tehostaminen ja 3) toimet Itäisen Välimeren reitillä.

EuRMV-asetuksen toimeenpanon valmistelu on käynnistetty komission ja Frontexin heinäkuussa julkaiseman tiekartan mukaisesti. Euroopan raja- ja merivartiostovirasto käynnisti oman operatiivisen henkilöstönsä rekrytoinnin 24.10.2019. Hakuaika on

päättynyt joulukuussa. Tavoitteena on rekrytoida pysyvään joukkoon 700 henkilöä, jotka aloittavat operatiivisissa tehtävissä 1.1.2021. Myös jäsenvaltiot ovat käynnistäneet asetuksen toimeenpanoon liittyvät kansalliset toimet.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 17.1.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.1.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Keskusteluasiakirja *Challenges and prospects for the implementation of the EBCG Regulation.*

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Matti Pitkäniitty (SM), puh. 0295 4211 31
Sofia Lindbäck (SM), puh. 0295 4211 42

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	oikeus- ja sisäasiat
Hoitaa	OM, SM, UM
Tiedoksi	EUE, STM, TEM, TULLI, VM, VNK, VTV
